

तपच्छिद्रं यच्छिद्रं श्राद्धकर्मणि । सर्वं भवतु मेऽच्छिद्रं ब्राह्मणानां प्रसादतः ॥
तत्तथा क्रियतां राजन्यथाऽच्छिद्रः कतुर्भवेत् Rām., उक्ति giving
perfect protection Rv. 1. 245. 3. -द्रम् A faultless action
or condition, absence of defect; ^{द्रेण} uninterruptedly,
from first to last. -Comp. -ऊधन् [ऊधनी] having a
faultless udder. अच्छिद्रोद्गी पीपयद्यथा नः सहस्रधारा पयसा मही
गौः ॥ Rv. 10. 133. 7. -काण्डम् N. of a chapter of the
तैत्तिरीय ब्राह्मण.

अच्छिन्न [न. त.] 1 Uninterrupted, continuous,
constant; ^{शिवसंकल्पमन्तःकरणमस्तु} ते Mv. 4. 36 undisturbed
in its holy thoughts, ever cherishing holy thoughts;
^{अमलसन्तानाः} सरितः कीर्तयश्च ते Ku. 6. 69. -2 Not cut or
divided, undivided, uninjured; inseparable. -Comp.
-पर्णः, -पत्रः [अच्छिन्नानि सततानि पर्णानि पत्राणि वा यस्य] N. of
trees having constant leaves; particularly of the tree
called शाखोटक; (of birds) having uncut or uninjured
wings.

अच्छेदिक, -अच्छैदिक a. [छेदनं नाहति ठन्-ठक्च] Not fit
to be cut.

अच्छेद्य [न. त.] Indivisible.

अच्छुता [न. त.] Not touched by sin; N. of one of
the 16 Vidyādevīs of the Jainas.

अच्छुरिका Discus, wheel; Bhāg.

अच्छोटनम् Hunting.

अच्युत a. [न. त. स्वरूपसामर्थ्यात् न च्युतः च्यवते वा-काल-
सामान्ये कर्तरि क्] 1 Not fallen, firm, fixed; not giving
way, solid; गरुडमूर्तिरिव अच्युतस्थितिरमणीया K. 52 (अच्युत
meaning 'Viṣṇu' and 'firm', 'fixed'); ^{क्षित्} having solid
ground. -2 Imperishable, permanent; ^{रुष} inveterate
enmity. -3 [न च्येतति क्षरति; च्युत-क. न. त.] Not melting
away or perishing, not leaking or dripping. -तः 1 N.
of Viṣṇu; of the Almighty Being; यस्मान्न च्युतपूर्वोऽहमच्युत-
स्तेन कर्मणा Bhāg. -2 गच्छाम्यच्युतदर्शनेन K. P. 5. (where अ
also means 'one who is firm, does not yield to passions')
-3 N. of a plant, Morinda Tinctoria. (Mar.
बारातोडी, शिदौली). -4 A sort of poetical composition
containing 12 cantos. -Comp. -अग्रजः [ष. त.] N. of
Balarāma or Indra. -अङ्गाजः, -पुत्रः, -आत्मजः N. of
Cupid, son of Kṛiṣṇa and Rukmiṇī. -आवासः, -वासः the
sacred fig-tree. (Mar. पिपळ). -जः [प. त.] a class of
Jaina deities said to have been produced from Viṣṇu.
-जलकिन् Name of a commentator of the Amarakośa.
-स्थलम् N. of a place in the Punjab.

अज 1 P. (optionally replaced by the root वी in
non-conjugational tenses; अजति, आजीत्, अजितुम्) 1 To
go. -2 To drive, lead. -3 To throw, cast (used with
prepositions found only in Vedic literature). [cf. L.
ago; Gr. ago; Zend az].

अज a. [न जायते; जन्-ड. न. त.] Unborn, existing from
all eternity; यो मामजमनादि च वेत्ति लोकमहेश्वरम् Bg. 10.
3; अजस्य गृह्यतो जन्म R. 10. 24. -जः 1 The 'unborn',
epithet of the Almighty Being; न हि जातो न जायेद्दं न

जनिष्ये कदाचन । क्षेत्रज्ञः सर्वभूतानां तस्मादहमजः स्मृतः ॥ Mb.; also
a N. of Viṣṇu, Śiva or Brahmā. -2 The (individual)
soul (जीवः) अजो नित्यः शाश्वतोऽयं पुराणो न हन्यते हन्यमाने शरीरे
Bg. 2. 20. -3 A ram, he-goat (अजेन ब्रह्मणा दक्षयज्ञभङ्गसमये
मेषरूपग्रहणेन पलायमानत्वात् अजाधिष्ठितरूपवत्त्वात् मेषस्य उपचारात्
अजत्वम् Tv.) -4 The sign Aries. -5 A sort of corn or
grain; अजैर्यष्टव्यं तत्राजा व्रीहयः Pt. 3. -6 Mover, leader
(Ved.), said of Indra, Maruts, &c.; a drove. -7 N.
of a mineral substance (माक्षिकधातु). -8 N. of the Moon
or Kāmādeva (आत् विष्णोर्जीयते इति; cf. चन्द्रमा मनसो जातः).
-9 A vehicle of the sun. -10 N. of the father of Daśa-
ratha and grand-father of Rāma; so called because
he was born on the Brāhma Muhūrta. -11 N. of a
Risi. cf. अजो हरौ हरे कामे विधौ छागे रघोः सुते। Nm. -Comp.
-अद्- [अजम् अतीति; अद्-कर्मण्यण् P. III. 2. 9.] N. of the
ancestor of a warrior tribe, P. IV. 1. 171. -अदनी [अजैः
तृप्या अन्यैः दुःखस्पर्शत्वेऽपि अधते; अद् कर्मणि ल्युट्] a kind of
prickly nightshade, दुरालभा (Mar. धमासा). -अन्त्री [अजस्य
अन्त्रमिव अन्त्रं तदाकारवती मञ्जरी यस्याः] N. of a pot-
herb Convolvulus Argenteus, नीलबुहा. (Mar. शंखवेल ?)
-अविकम् [अजाश्वावयश्च तेषां समाहारः दन्द्र] goats and
sheep; small cattle; अजाविके तु संरुद्धे Ms. 8. 235. खरोष्ट्र-
महिषीश्चैव यच्च किञ्चिदजाविकम् Mb. 1. 113. 35. -अश्वम् goats
and horses. (-श्वः) the Sun or Pūṣan, who has goats
for the horses. -एकपाद्-द्- [अजस्य छागस्य एकः पाद इव
पादो यस्य] N. of one of the 11 Rudras; or of the
asterism पूर्वाभाद्रपदा presided over by that deity. -एडकम्
[अजाश्च एडकाश्च तेषां समाहारः] goats and rams. -कर्णः,
-कर्णकः [अजस्य कर्ण इव पर्ण यस्य-स्वार्थे कन्] N. of the
plant असनवृक्ष Terminalia Alata Tomentosa; of another
tree साल Shorea Robusta. -गन्धा [अजस्य गन्ध इव गन्धो
यस्याः सा] the shrubby basil, वनयामानी. -गन्धिका a kind
of वर्वरीशाक (Mar. तिलवणी, कानफोडी). -गन्धिनी = अजशृङ्गी
q. v. -गरः [अजं छागं गिरति भक्षयति; गृ-अच्] a huge ser-
pent (boa-constrictor) who is said to swallow goats.
(-री) N. of a plant. -गल See अजागल below. -गल्लिका
[अजस्य गल्ल इव] an infantile disease (Mentagra). -जीवः,
-जीविकः [अजैस्तन्वारणेन जीवति; अजा एव जीविका यस्य वा] a
goat-herd; so -^{पः}, -^{पालः}. -दण्डी [अजस्य ब्रह्मणो दण्डो
यस्याः सा] ब्रह्मदण्डी a kind of plant (ब्रह्मणो यज्ञार्थदण्डस्य
तदीयकाष्ठेन करणात् तथात्वम्). -देवता 1 N. of the 25th
asterism. पूर्वाभाद्रपदा. -2 fire, the presiding deity of goats
(रौद्री धेनुविनिर्दिष्टा छाग आग्नेय उच्यते). -नामकः [अजः नाम
यस्य सः कप्] a mineral substance. -नाशनः A wolf.
-पतिः 1 the best of goats. -2 N. of Mars; lord of the
sign Aries. -पथः = अजवीथिः q. v. -पद्-; -पाद्-द्- N.
of a Rudra; See अजैकपाद above. बन्धुः [अजस्य बन्धुरिव
मूर्खत्वात्] a fool (silly like the goat). -भक्षः [अजैर्भक्ष्यते
असौ भक्ष-कर्मणि घञ्] N. of the वर्वरी plant (तिलवण the
leaves of which are very dear to goats). -मायु a. Ved.
bleating like a goat (a frog) गोमायुरेक अजमायुरेकः Rv. 7.
103. 6, 10. -मारः [अजं मारयति विक्रयार्थः; मृ-णिच्-अण्] 1 a
butcher. -2 N. of a country (the modern Ajmeer,
which, it is supposed, formerly abounded in butchers).